

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Сучасні технології
у промисловому виробництві**

**МАТЕРІАЛИ
та програма**

**IV Всеукраїнської міжвузівської
науково-технічної конференції
(Суми, 19–22 квітня 2016 року)**

ЧАСТИНА 2

Конференція присвячена Дню науки в Україні

**Суми
Сумський державний університет
2016**

ОСОБЛИВОСТІ ФЕНЕТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ПОПУЛЯЦІЙ КОЛОРАДСЬКОГО ЖУКА НА РІЗНИХ ЗА ЗАБРУДНЕНІСТЮ ТЕРИТОРІЯХ ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Кубрак Н. В., вчитель, ЗОШ № 17;
Малеганова А. В., студентка, СумДУ, м. Суми*

Сьогодні багатьма дослідниками доведений взаємозв'язок адаптаційного поліморфізму колорадського жука з рисунком центральної частини передньої спинки імаго.

Саме через це особливої актуальності набуває вивчення фенетичної структури популяцій даного шкідника і виявлення фенів-маркерів адаптивності до біотичних і абіотичних стресів.

Нами було вивчено особливості фенетичної структури популяцій колорадського жука (*Leptinotarsa decemlineata* Say) за поліморфізмом рисунку на передньоспинці імаго на різних за забрудненістю територіях Охтирського району Сумської області. Для цього було досліджено внутрішньопопуляційну різноманітність фенів і морф у досліджуваного об'єкта, вивчено розподіл частот морф в межах територій дослідження, визначено частку рідкісних морф, проведено порівняльний аналіз досліджуваних популяцій за структурою фенетичних особливостей рисунку передньоспинки імаго.

Вивчення фенотипічної мінливості передньоспинки імаго колорадського жука проводилося на матеріалі, зібраному у травні-червні 2014 р. у с. Бакирівка та с. Качанівка, що включав 3 вибірки по 100 особин імаго з присадибних ділянок з площею насаджень картоплі сорту Слов'янка по 0,3 га. Для аналізу із загальної кількості зібраного ентомологічного матеріалу з кожної території дослідження випадковим методом формувалася вибірка зі 100 жуків. Імаго розділяли за статтю шляхом зважування на електронних вагах: до самців відносили жуків масою близько 107 мг, до самок – масою близько 123 мг.

Розподіл та аналіз фенів у морфах здійснювався за методикою Фасулаті та Кохманюка. За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. За фенетичною структурою у досліджених селах наявні дві окремі популяції колорадського жука з характерною високою ступінню фенотипового різноманіття, однак, у Качанівській популяції різноманітність морф є майже вдвічі більшою, ніж у Бакирівській.

2. Самки більш стійкі до техногенного впливу, ніж самці.

3. Фенетична структура досліджуваних популяцій підкоряється еколого-географічній і антропогенній трансформації, що пов'язано з високим адаптивним потенціалом колорадського жука до абіотичних факторів і антропогенного навантаження.